

Sygn. akt II Ca 676/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Elżbieta Siergiej
Sędziowie:	SSO Barbara Puchalska SSR del. Sławomir Kuczyński (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Zofia Szczęsnowicz

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2016 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z wniosku K. S.

z udziałem B. S. (1)

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 12 maja 2016 r. sygn. akt II Ns 1902/15

postanawia:

I. oddalić apelację;

II. stwierdzić, iż zainteresowani ponoszą we własnym zakresie koszty postępowania odwoławczego związane ze swoim udziałem w sprawie.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni K. S. we wniosku opatrzonym datą 23 kwietnia 2015 r. wniosła o dokonanie podziału majątku wspólnego K. S. i B. S. (1); jako majątek podlegający podziałowi K. S. wskazała odrębną własność lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ul. (...) i oznaczonego numerem (...), o powierzchni 60,50 m² i odrębną własność garażu – o łącznej wartości 270.000,00 zł, a nadtop samochód osobowy marki M. (...) o numerze rejestracyjnym (...) – o wartości 27 000,00 zł; wnioskodawczyni wносиła przy tym o przyznanie tych składników majątkowych na jej wyłączną własność – bez nakładania na nią obowiązku uiszczenia na rzecz uczestnika postępowania spłaty.

Do rozliczenia w niniejszym postępowaniu K. S. zgłosiła ponadto nakład poczyniony przez nią z jej majątku osobistego na majątek wspólny małżonków – w wysokości 40.000,00 zł oraz nakład z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika postępowania – w kwocie 54.000,00 zł.

W tym samym piśmie procesowym wnioskodawczyni zgłosiła też do rozliczenia w niniejszym postępowaniu, tytułem nakładów poczynionych z jej majątku osobistego na majątek wspólny, kwotę 46.873,00 zł. Na powyższą sumę wedle jej twierdzeń złożyły: się kwota 8.536,00 zł, uiszczona przez nią w okresie od marca 2014 r. do kwietnia 2016 r. tytułem opłat czynszowych, kwota 1.962,00 zł, uiszczona przez nią tytułem składki ubezpieczeniowej OC i AC, kwota 564,80 zł, uiszczona przez nią tytułem ubezpieczenia mieszkania oraz kwota 35.810,00 zł, uiszczona przez nią w okresie od marca 2014 do kwietnia 2016 r. tytułem spłaty kredytu mieszkaniowego.

Uczestnik postępowania B. S. (1), przebywający na stałe poza granicami kraju, zobowiązany do udzielenia odpowiedzi na wnioski, w tym i do ustosunkowania się do twierdzeń w tymże piśmie zamieszczonych, zgłoszenia ewentualnych roszczeń i wniosków dowodowych, a nadto do złożenia oświadczenia, czy ustanawia adwokata z wyboru, pouczony o treści art. 207 k.p.c., nie zajął stanowiska co do przedmiotu postępowania.

Sąd Rejonowy w Białymstoku postanowieniem wydanym w dniu 12 maja 2016 r.:

I. ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy K. S. i uczestnika postępowania B. S. (1) wchodzi:

1. odrębna własność lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...), położonego w B. przy ulicy (...), wraz z udziałem w wysokości 6050/186010 części w nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali, dla którego to lokalu w Sądzie Rejonowym w B. IX Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), obciążonego hipoteką w kwocie 244.100,29 zł – o wartości 281.996,00 zł,

2. odrębna własność lokalu niemieszkalnego – garażu oznaczonego numerem (...), położonego w B. przy ulicy (...), wraz z udziałem w wysokości 1700/186010 części w nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku wścicieli lokali, dla którego to lokalu w Sądzie Rejonowym w B. IX Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta numer (...), obciążonego hipoteką w kwocie 244.100,29 zł – o wartości 30.787,00 zł,

3. samochód osobowy marki M. (...) o numerze rejestracyjnym (...) – o wartości 29 200 zł;

II. ustalił, że strony poczyniły wydatek z majątku wspólnego na spłatę osobistego długu uczestnika postępowania B. S. (1) – w kwocie 55.573,09 zł;

III. ustalił, że wnioskodawczyni K. S. po ustaniu wspólności majątkowej poniosła wydatki: w kwocie 34.563,17 zł (na spłatę kredytu hipotecznego), w kwocie 7.897,81 zł (na opłatę czynszu) i w kwocie 2.229,51 zł (na opłatę ubezpieczenia auta i mieszkania);

IV. dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni K. S. i uczestnika postępowania B. S. (1), szczegółowo opisanego w punkcie I postanowienia, w ten sposób, że przyznał go w całości na wyłączną własność wnioskodawczyni K. S.;

V. zasądził od wnioskodawczyni K. S. na rzecz uczestnika postępowania B. S. (1) tytułem spłaty kwotę 48.941,35 zł, płatną terminie jednego miesiąca, licząc od daty uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami jak za opóźnienie na wypadek opóźnienia w terminie płatności;

VI. z tytułu roszczeń procesowych zasądził od uczestnika postępowania B. S. (1) na rzecz wnioskodawczyni K. S. kwotę 50.131,99 zł;

VII. oddalił wniosek w pozostałym zakresie;

VIII. nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Białymstoku z zasądzonych na rzecz uczestnika postępowania B. S. (1) roszczenia opisanego w punkcie V postanowienia kwotę 934,27 zł tytułem nieuiszczonych kosztów postępowania;

IX. zasądził od uczestnika postępowania B. S. (1) na rzecz wnioskodawczynie K. S. kwotę 1.032,86 zł tytułem zwrotu części kosztów postępowania;

X. stwierdził wreszcie, że zainteresowani ponoszą we własnym pozostałe koszty postępowania związane z udziałem w sprawie.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd pierwszej instancji wynika, iż wnioskodawczynie K. S. i uczestnik postępowania B. S. (1) zawarli związek małżeński w dniu 4 czerwca 2005 r. w Urzędzie Stanu Cywilnego w B., zarejestrowany w księdze małżeństw Urzędu Stanu Cywilnego w B. pod numerem (...). W trakcie małżeństwa łączyła ich wspólność majątkowa małżeńska; umów majątkowych nie zawierali.

Wedle dalszych ustaleń Sądu Rejonowego, małżeństwo zainteresowanych zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego w P. Ośrodek (...) w P. XIV Wydział Cywilny z dnia 30 stycznia 2014 r., wydanym w sprawie o sygnaturze akt XIV C 687/13 – bez orzekania o winie. Wyrok uprawomocnił się z dniem 12 marca 2014 r. i z tą też datą ustala u między zainteresowanymi stawowa wspólność majątkowa małżeńska.

Sąd pierwszej instancji wskazał następnie, że w dniu 9 czerwca 2006 r. wnioskodawczynie i uczestnik postępowania aktem notarialnym sporządzonym przed notariuszem J. D. za numerem Repertorium (...) – umową o ustanowienie odrębnej własności lokalu i umową sprzedaży – nabyli do majątku wspólnego odrębną własność samodzielnego lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...), składającego się z trzech pokoi, kuchni, łazienki, wc, hallu i garderoby, o łącznej powierzchni użytkowej 60,50 m⁽²⁾, znajdującego się na trzeciej kondygnacji w budynku mieszkalnym wielorodzinnym, posadowionym w B. przy ul. (...), oraz odrębną własność znajdującego się w tym samym budynku samodzielnego lokalu – garażu oznaczonego numerem (...), składającego się z jednego pomieszczenia o powierzchni użytkowej 17 m⁽²⁾, wraz z udziałem obejmującym łącznie 7750/186010 części (w tym udział związany z lokalem mieszkalnym 6050/186010 części oraz udział związany z lokalem-garażem 1700/186010 części) działki oznaczonej numerem (...), o powierzchni 0,1838 ha, położonej w B. przy ul. (...), obręb (...), dla której to nieruchomości w Sądzie Rejonowym w B. IX Wydział Ksiąg Wieczystych była prowadzona księga wieczysta o numerze (...), wraz z prawem własności części budynków i urządzeń, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali

Sąd Rejonowy ustalił dalej: że aktualnie dla lokalu mieszkalnego prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), zaś dla lokalu niemieszkalnego (garażu) – o numerze (...); że na zakup lokali małżonkowie zaciągnęli w dniu 17 sierpnia 2005 r. w Banku (...) S.A kredyt (...) w CHF w kwocie 79 880,00 CHF i że do dnia ustania wspólności strony spłaciły z tego kredytu kwotę 39.189,14 CHF; że w marcu 2010 r., ze wspólnych środków, małżonkowie nabyli samochód osobowy M. (...), (...), rok produkcji 2007 VIN (...), o numerze rejestracyjnym pojazdu (...).

Sąd pierwszej instancji wskazał też, iż w trakcie trwania małżeństwa zainteresowanych uczestnik postępowania B. S. (2) dokonywał spłaty hipotecznego kredytu mieszkaniowego (...), zaciągniętego przez niego w dniu 9 stycznia 2004 r. w Banku (...) S.A. na podstawie umowy o numerze (...). Całkowita spłata zobowiązania nastąpiła w dniu 2 stycznia 2014 r., a w okresie objętym wspólnością ustawową małżeńską tj. od dnia 4 czerwca 2005 r. do dnia 12 marca 2014 r., wysokość spłat z tego tytułu wyniosła łącznie 55.573, 09 zł.

Sąd Rejonowy ustalił wreszcie, że po dacie ustania wspólności majątkowej małżeńskiej wnioskodawczynie poniosła, z majątku osobistego, wydatki związane: z opłatami czynszowymi należnymi za okres od marca 2014 r. do kwietnia 2016 r. – w łącznej kwocie 8.536,00 zł, z opłatami składek obowiązkowego ubezpieczenia komunikacyjnego OC oraz dobrowolnego ubezpieczenia AC pojazdu – w łącznej kwocie 1.962,00 zł, z ubezpieczeniem mieszkania – w kwocie 564,80 zł oraz ze spłatą kredytu mieszkaniowego, dokonaną w okresie od marca 2014 do kwietnia 2016 r. – w kwocie 34.563,17 zł. Powyższe kwoty złożyły się na sumę 46.872,80 zł.

Sąd pierwszej instancji podniósł następnie, iż wspólność majątkowa małżeńska małżonków K. S. i B. S. (1) ustała z dniem 12 marca 2014 r., po czym wskazał, że z uwagi na to, iż wspólność majątkowa małżeńska małżonków ustała po zmianie przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, przeto zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1691) do podziału majątku wspólnego, do zwrotu ewentualnych nakładów i wydatków poczynionych na ten majątek z majątku osobistego bądź z majątku wspólnego na majątek osobisty, stosuje się obecne przepisy. Zdaniem tego Sądu z przepisu art. 31 k.r.o. wynika domniemanie przynależności danego składnika majątkowego do majątku wspólnego; zaliczenie danego przedmiotu do majątku osobistego jest wyjątkiem od reguły, wymagającym każdorazowego udowodnienia; do rozliczenia nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny stosuje się regulację wynikającą z art. 45 § 1 i 2 k.r.o.; nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny podlegają rozliczeniu na wniosek i powinny być udowodnione przez małżonka, który je zgłasza.

Po powołaniu art. 31 k.r.o. i art. 33 k.r.o., a nadto art. 45 k.r.o. Sąd Rejonowy skonstatował, iż Skład majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania był w sprawie bezsporny, po czym uzasadnił decyzję procesową o dopuszczeniu dowodów ze sporządzonych w formie pisemnej opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości i opinii biegłego z zakresu mechaniki pojazdowej.

Po omówieniu wyników przeprowadzonych dowodów z opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości A. R. i z opinii biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego T. W. (1) i wskazaniu przyczyn, dla których uznał te dowody za przydatne do orzekania o przedmiocie niniejszego postępowania, Sąd pierwszej instancji wskazał, iż za udowodnione uznał poczynienie przez zainteresowanych wydatku z majątku wspólnego na spłatę osobistego długu uczestnika postępowania B. S. (1) – w kwocie 55.573,09 zł. Za udowodnione uznał też ten Sąd roszczenie procesowe zgłoszone przez wnioskodawczynię z tytułu wydatków poczynionych przez nią z majątku osobistego na majątek wspólny po dacie ustania wspólności ustawowej: w zakresie kwoty 8.536,00 zł, uiszczonej tytułem opłat czynszowych za okres od marca 2014 do kwietnia 2016 r., w zakresie kwoty 1.962,00 zł, uiszczonej tytułem składki ubezpieczeniowej OC i AC wchodzącego w skład majątku wspólnego samochodu osobowego M. (...) o numerze rejestracyjnym (...), i w zakresie kwoty 564,80 zł, uiszczonej tytułem ubezpieczenia wspólnego mieszkania przy ul. (...) w B..

Sąd Rejonowy podał następnie powód, dla którego zgłoszone przez żądanie wnioskodawczynię rozliczenia w niniejszym postępowaniu kwoty 35.810,00 zł – tytułem spłaty kredytu mieszkaniowego – zostało uwzględnione do kwoty 34.563,17 zł, po czym wskazał, że za nieudowodnione należało również uznać żądanie rozliczenia nakładu w wysokości 40.000,00 złotych, jaki wnioskodawczyni miała ponieść z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci wykończenia mieszkania i wyposażenia mieszkania wchodzącego w skład majątku wspólnego małżonków. Przywołał przy tym poglądy przedstawione przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 1 grudnia 2011 r. (I CSK 78/11, LEX nr 1129066) i w postanowienia z dnia 4 kwietnia 2012 r. (I CSK 323/11, LEX nr 1164719), po czym skonkludował, iż wydatki i nakłady dokonane z majątku osobistego na wspólny nie podlegają rozliczeniu z urzędu. A zatem strona która taki wniosek formułuje winna udowodnić fakty, które wykazuje, wysokość i same okoliczności dokonania nakładów i wydatków. Tymczasem wnioskodawczyni, jak wywiódł dalej ten Sąd, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie przedstawiła poza ogólnikowym wysunięciem samego żądania, żadnych dowodów na poparcie twierdzeń o poczynieniu nakładów. Zgłaszając taki wniosek wnioskodawczyni lakonicznie wskazała, iż kwota 40 000,00 zł, pochodząca ze sprzedaży jej mieszkania, została przeznaczona na remont i wyposażenie lokalu mieszkalnego przy ul. (...). Przesłuchana w charakterze strony zeznała natomiast, iż część tej kwoty przeznaczona została na zakup sprzętu AGD, i nie potrafiła wskazać, jaka kwota przeznaczona została na ułożenie podłóg, wykończenie łazienki i pokoi, zakup mebli kuchennych, a jaką na zakup sprzętów gospodarstwa domowego. Nie będąc w stanie sprecyzować konkretnej kwoty nakładu – jak się bowiem okazało wskazywana suma nie została przeznaczona w całości na wykończenie mieszkania – nie wystąpiła również z wnioskiem o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia wartości zgłoszonego nakładu.

W ocenie Sądu pierwszej instancji samo zgłoszenie żądania, niepoparte stosownymi wnioskami w tym przedmiocie, nie czyni zadość zasadzie wyrażonej w art. 6 k.c., zgodnie z którą ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Stąd w okolicznościach niniejszej sprawy uznać należało, w opinii tego Sądu, iż żądanie rozliczenia wspomnianego nakładu jako niedowiedzione należało oddalić.

Już reasumując Sąd Rejonowy wskazał, że w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy należało ustalić jak w podpunktach 1, 2 i 3 punktu I sentencji postanowienia

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało również, zdaniem tego Sądu, iż strony poczyniły wydatek z majątku wspólnego na spłatę osobistego długu uczestnika postępowania B. S. (1) – w kwocie 55.573,09 zł. Ponadto wnioskodawczyni K. S. po ustaniu wspólności majątkowej poniosła wydatki w łącznej kwocie 44.690,49 zł, na którą to złożyły się: kwota 34.563,17 zł z tytułu spłaty kredytu hipotecznego, kwota 7.897,81 zł z tytułu opłat czynszowych za lokal mieszkalny przy ul. (...) w B. i kwota 2.229,51 zł z tytułu uiszczonych składek ubezpieczenia auta i mieszkania.

Jak wskazał następnie Sąd pierwszej instancji, sposób podziału składników majątku wspólnego stron ustalony uzasadnianym postanowieniem w pełni realizuje postulaty zgłoszone we wniosku? Zgodnie bowiem z treścią art. 43 § 1 k.r.o. oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. W sprawie żadna ze stron nie zgłosiła żądania ustalenia nierównych udziałów, stąd zgodnie z powyższą zasadą, wobec przyznania wszystkich składników majątku na wyłączną własność wnioskodawczyni i celem wyrównania udziałów Sąd ten zasądził na rzecz uczestnika postępowania spłatę w wysokości 48.941,34 złotych. Wyliczenia należnej spłaty Sąd Rejonowy dokonał przy uwzględnieniu wysokości kredytu hipotecznego obciążającego przyznane wnioskodawczyni nieruchomości, posiłkując się przy tym poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 29 września 2004 r., II CK 538/03, LEX nr 137537.

Po przedstawieniu operacji rachunkowych, które doprowadziły do wyliczenia wielkości należnej uczestnikowi postępowania od wnioskodawczyni spłaty, Sąd pierwszej instancji podniósł, że ustalając termin płatności spłaty na jeden miesiąc, liczony od daty uprawomocnienia postanowienia, miał na uwadze to, iż spłata zasądzona z tytułu podziału majątku wspólnego stron ma stanowić swoistą rekompensatę za składniki majątku przyznane drugiej stronie i może mieć ona odczuwalne znaczenie jedynie wówczas, jeżeli jest uiszczana w krótkim czasie i w pełnej sumie. W wyniku dokonanego podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni otrzymała w naturze wszystkie jego składniki, a ponieważ ustalona spłata nie jest obiektywnie wysoka, stąd też Sąd ten nie znalazł w sprawie podstaw uzasadniających rozłożenie jej na raty. Nadto sytuacja majątkowa zobowiązanej K. S. wskazuje, iż będzie ona w stanie terminowo wywiązać się z zasądzonego w ten sposób roszczenia (przesłuchana w charakterze strony zeznała, że zarabia 10.000,00,00 zł miesięcznie netto, że posiada zdolność kredytową i że do majątku osobistego zakupiła nieruchomość zabudowaną domem mieszkalnym).

O odsetkach, należnych w przypadku opóźnienia w płatności spłaty, Sąd ten orzekł na mocy art. 481 k.c.

Z tytułu rozliczenia roszczeń procesowych Sąd Rejonowy zasądził od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni kwotę 50.131,99 zł, ustaloną jako udział w wysokości 1/2 części w sumie spłaconego osobistego długu uczestnika postępowania, związanego ze spłatą kredytu mieszkaniowego zaciągniętego przed zawarciem małżeństwa, oraz wydatków poniesionych przez wnioskodawczynię po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej na majątek wspólny stron $[(55\ 573,09\ \text{zł} + 44\ 690,49\ \text{zł}) \times 1/2 = 50\ 131,79\ \text{zł}]$.

Oddalając wniosek w pozostałym zakresie, tj. co do żądania rozliczenia zgłoszonego przez wnioskodawczynię nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 40.000,00 zł oraz co do kwoty 1.246,83 zł ze zgłoszonych 35.810,00 zł spłat kredytu mieszkaniowego, Sąd pierwszej instancji miał na względzie przytoczone już wyżej rozważania co do braku dowodów w tym zakresie.

Orzekając o kosztach sądowych Sąd ten uznał, że strony powinny w nich partycypować stosownie do swych udziałów w majątku wspólnym, albowiem udziały te odzwierciedlają ich stopień zainteresowania rozstrzygnięciem sprawy; powołał przy tym regulację z art. 520 § 2 k.p.c.

Na koszty postępowania złożyły się: opłata stała od wniosku w wysokości 1.000,00 zł oraz powstałe w toku postępowania wydatki, związane z opłatą bankową za przygotowanie, sporządzenie i przekazanie informacji stanowiących tajemnicę bankową – w kwocie 25,00 zł, z wynagrodzeniem należnym biegłemu T. W. (2) – w kwocie 383,64 zł oraz z wynagrodzeniem należnym biegłemu A. R. – w kwocie 2.525,63 zł. Koszty postępowania wyniosły łącznie 3.934,27 zł, co sprawia, iż każda ze stron winna ponieść, stosownie do udziałów posiadanych w majątku wspólnym, koszty w kwocie 1.967,14 zł.

Jak podał dalej Sąd Rejonowy, wnioskodawczyni, inicjując postępowanie w sprawie, uiściła wymaganą opłatę w wysokości 1.000,00 zł., zaś w toku postępowania, już na poczet wydatków, zaliczkę w wysokości 2.000,00 zł, wydatkując łącznie kwotę 3.000,00 zł. Ze względu na to, iż suma ta przewyższa kwotę 1.967,14 zł, Sąd ten zasądził na rzecz wnioskodawczyni od uczestnika postępowania kwotę 1.032,86 zł, a to tytułem zwrotu części kosztów postępowania.

Nadto, wobec faktu, iż uczestnik postępowania nie korzystał w sprawie ze zwolnienia od kosztów sądowych, Sąd pierwszej instancji tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Białymstoku brakującą kwotę 934,27 zł, kredytowaną na czas trwania postępowania ze środków Skarbu Państwa – ze świadczenia zasądzonego na rzecz B. S. (1).

Sąd ten uznał też, orzekając o kosztach zastępstwa procesowego zainteresowanych, że zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c. wnioskodawczyni winna ponieść je we własnym zakresie.

Apelację od postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy w Białymstoku w dniu 12 maja 2016 r. wniosła wnioskodawczyni.

Ustanowiony przez K. S. adwokat na podstawie art. 518 k. p. c. zaskarżył je w części, tj. w zakresie, w jakim Sąd pierwszej instancji oddalił wniosek o rozliczenie nakładu wnioskodawczyni z jej majątku osobistego na majątek wspólny – na remont i wyposażenie nieruchomości, w wysokości 40.000,00 zł.

Zaskarżonemu orzeczeniu pełnomocnik wnioskodawczyni zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. – poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że w świetle stanu faktycznego sprawy należało uznać za nieudowodnione żądanie rozliczenia nakładu w wysokości 40.000,00 zł w postaci wykończenia mieszkania i wyposażenia mieszkania wchodzącego w skład majątku wspólnego uczestników.

Mając na uwadze powyższy zarzut ustanowiony przez K. S. adwokat wniósł, w oparciu o przepis art. 368 k.p.c., o zmianę postanowienia w zakresie oddalenia wniosku poprzez zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni dalszej kwoty 40.000,00 zł tytułem zwrotu nakładów poczynionych przez wnioskodawczynię z jej majątku osobistego na majątek wspólny – na remont i wyposażenie mieszkania wchodzącego w skład majątku wspólnego zainteresowanych.

Pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł nadto o zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa adwokackiego za postępowaniem przed Sądem drugiej instancji według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni nie zasługiwała na uwzględnienie – z następujących przyczyn.

Podstawowym celem postępowania apelacyjnego jest merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, co oznacza, że sąd drugiej instancji nie może poprzestać na zbadaniu zarzutów apelacyjnych, lecz powinien poczynić własne ustalenia i samodzielnie ocenić je z punktu widzenia prawa materialnego.

W tym kontekście Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż Sąd pierwszej instancji wszechstronnie rozważył zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i poczynił prawidłowe, niesprzeczne z tym materiałem ustalenia zarówno co do istnienia przesłanek dokonania podziału majątku wspólnego K. S. i B. S. (1), jak i co składu ich majątku wspólnego oraz wartości poszczególnych składników będącego przedmiotem postępowania majątku; owe ustalenia Sąd Okręgowy w pełni akceptuje i uznaje za własne. Sąd Okręgowy aprobuje nadto dokonaną przez ten Sąd ocenę dowodów oraz ocenę materialnoprawną zgłoszonych przez zainteresowanych do tegoż postępowania żądań. Tym samym Sąd Odwoławczy akceptuje dokonaną przez Sąd pierwszej instancji ocenę, że żądanie K. S. rozliczenia nakładu w wysokości 40.000,00 złotych, jaki wnioskodawczyni miała ponieść z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci wykończenia mieszkania i wyposażenia mieszkania wchodzącego w skład majątku wspólnego małżonków, należało uznać za nieudowodnione. Z tej też przyczyny argumentacja zamieszczona w apelacji nie mogła skutkować postulowaną przez ustanowionego przez wnioskodawczynię adwokata zmianą zaskarżonego orzeczenia, gdyż przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy nie dopuścił się zarzucanego w apelacji naruszenia przepisów prawa procesowego.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że wbrew zarzutom apelacji Sąd pierwszej instancji w sposób poprawny i prawidłowy ustalił stan faktyczny przedmiotowej sprawy, nie przekraczając przy tym zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c.

W kontekście zarzutu zamieszczonego w apelacji należy wskazać, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału. Dokonywana przez sąd ocena materiału dowodowego jest zatem oceną swobodną i podlega ochronie prawnej; nie może mieć jednak, co jest oczywiste, charakteru dowolnego. W art. 233 § 1 k.p.c. – stosownym odpowiednio, poprzez art. 13 § 2 k.p.c., w postępowaniu nieprocesowym – ustawodawca nałożył na sąd orzekający obowiązek: po pierwsze: wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału, po drugie: uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, po trzecie: skonkretyzowania okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności, po czwarte: wskazania jednoznacznego kryterium oraz argumentacji pozwalającej sądowi wyższej instancji i skarżącemu na weryfikację dokonanej oceny w przedmiocie uznania dowodu za wiarygodny bądź też jego zdyskwalifikowanie, po piąte wreszcie: przytoczenia w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia dowodów, na których sąd się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności. Ramy swobodnej oceny dowodów muszą być określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Ustalenia faktyczne dokonane w oparciu o tak ocenione dowody nie mogą wykazywać błędów tak faktycznych (co oznacza, że owe ustalenia nie mogą być sprzeczne z treścią dowodów), jak i logicznych (błędności rozumowania i wnioskowania). Przepis art. 233 § 1 k.p.c. przyznaje sądowi swobodę w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, a zarzut naruszenia tego uprawnienia tylko wtedy może być uznany za usprawiedliwiony, jeżeli sąd zaprezentuje rozumowanie sprzeczne z regułami logiki bądź z doświadczeniem życiowym. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza zatem stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (zob.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/11, niepubl.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 czerwca 2016 r., I ACa 20/16, LEX nr 2106877). Co więcej, skuteczne postawienie takiego zarzutu wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej

ocenie niż ocena sądu (por. powołany już wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 czerwca 2016 r., I ACa 20/16). Nie może to być też zarzut wynikający z samego niezadowolenia strony z treści orzeczenia, przy jednoczesnym braku argumentacji jurydycznej.

Ocena zasadności zarzutu zamieszczonego w apelacji, poczyniona przez pryzmat przedstawionych wyżej przez Sąd Okręgowy uwag, prowadzi do konkluzji, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy Sąd Rejonowy dokonał – w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy – prawidłowych ustaleń faktycznych i nie naruszył dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Przeprowadzona przez tenże Sąd ocena materiału dowodowego jest, w ocenie Sądu Okręgowego, w całości logiczna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego i nie wykraczała poza granice swobodnej oceny dowodów. Podniesiony w tym zakresie w apelacji wnioskodawczyni zarzut stanowi w istocie jedynie nieskuteczną próbę polemiki z prawidłowymi ustaleniami Sądu pierwszej instancji. Sąd ten poczynił swoje ustalenia faktyczne na podstawie całokształtu zgromadzonych w toku postępowania – i zaoferowanych przez zainteresowanych – dowodów, których wiarygodność, rzetelność i prawdziwość została przez Sąd Rejonowy oceniona w sposób prawidłowy.

W myśl art. 567 § 1 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd rozstrzyga także o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym oraz o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego lub odwrotnie podlegają zwrotowi.

Tak więc w sprawie o podział majątku wspólnego sąd rozstrzyga także – obok kwestii określenia składu i wartości majątku wspólnego sąd i kwestii ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym – kwestię wydatków i nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty małżonków oraz zwrotu wydatków i nakładów poniesionych przez małżonków z ich majątku osobistego na majątek wspólny (art. 45 § 1 i 2 k.r.o.). Podobnie jak w przypadku ustalenia nierównych udziałów, jeżeli w skład spadku wchodzi udział spadkodawcy w majątku objętym małżeńską wspólnością ustawową, także rozstrzygnięcie w przedmiocie wydatków i nakładów musi być dokonane przed działem spadku (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 1972 r., III CZP 100/71, OSNCP 1972, nr 7-8, poz. 129). Z brzmienia art. 45 § 1 k.r.o. orzecznictwo wywodzi, że rozstrzygnięcie w przedmiocie nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty jest dokonywane niezależnie od żądania małżonka, podczas gdy rozstrzygnięcie w przedmiocie nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny czynione jest jedynie na wniosek (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2008 r., III CZP 148/07, OSNC 2009, nr 2, poz. 23; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1997 r., II CKN 395/97, LEX nr 50532, oraz postanowienie Sądu Najwyższego SN z dnia 1 grudnia 2011 r., I CSK 78/11, LEX nr 1129066).

A zatem rozliczenie nakładów poczynionych z majątku osobistego na majątek wspólny następuje zatem w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami jedynie na wniosek, zaś fakt poczynienia tychże nakładów i ich wysokość (wartość) powinny być udowodnione przez małżonka, który je zgłasza (art. 6 k.c.; zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r., I CSK 323/11, LEX nr 1164719, w którym to postanowieniu Sąd Najwyższy stwierdził, że „O zwrocie wydatków i nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny sąd orzeka wyłącznie na wniosek zgłoszony w postępowaniu w pierwszej instancji, a domagający się ich zwrotu zobowiązany jest dokładnie określić te żądania, zgodnie z art. 187 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Stosownie zaś do art. 321 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., żądaniami tymi sąd jest związany.”; zob. nadto: uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2012 r., II CSK 660/11, LEX nr 1228437; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1997 r., II CKN 395/97, LEX nr 50532).

W przywołanym przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia postanowieniu z dnia 1 grudnia 2011 r. (I CSK 78/11, LEX nr 1129066) Sąd Najwyższy wskazał, iż „Sąd w postępowaniu o podział majątku wspólnego dokonuje rozliczeń z tytułu nakładów z majątku osobistego poczynionych na majątek objęty wspólnością w okresie między ustaniem wspólności a dokonaniem podziału majątku wspólnego. Rozstrzygnięcie o tych roszczeniach wymienionych w art. 686 k.p.c. nie należy do istoty postępowania działowego (o podział majątku wspólnego), lecz następuje przy okazji tego postępowania, w celu ostatecznego zakończenia wszystkich kwestii wiążących się z działem spadku (podziałem majątku wspólnego) – między spadkobiercami (byłymi małżonkami); sam fakt rozpoznania roszczeń

z tytułu poczynionych nakładów na majątek objęty wspólnością w postępowaniu nieprocesowym, nie uzasadnia stosowania do reguł rządzących rozstrzygnięciem tych roszczeń zasad odmiennych od tych, jakie rządzą rozstrzygnięciem tych roszczeń w procesie. Niepodobna przyjąć, aby wzgląd na usprawiedliwiony interes osób uprawnionych – byłych małżonków, którym przysługują roszczenia z tytułu poczynionych nakładów z majątku osobistego na majątek objęty wspólnością, miał wyłącznie decydować – gdy nie wynika to z innych przepisów procesowych – o prawie przyznania im określonego środka procesowego w razie wydania przez sąd orzeczenia nie zawierającego rozstrzygnięcia o całości bądź części ich żądań.” (zob. nadto: uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2011 r., I CSK 138/11, OSNC 2012/7-8/89, Biul.SN 2012/2/12, M.Prawn. 2012/20/1103-1106).

Przytoczone wyżej poglądy Sądu Najwyższego co do istoty zgłoszonego w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami żądania rozliczenia nakładów poczynionych z majątku osobistego na majątek wspólny, w pełni podzielane przez Sąd Okręgowy w składzie niniejszym, prowadzą do konkluzji, że przy rozstrzygnięciu o takim roszczeniu w postępowaniu o podział majątku wspólnego należy stosować reguły symptomatyczne dla procesu.

Po dokonaniu przez Sejm ustawą z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189) nowelizacji art. 3 k.p.c. na sędzie nie spoczywa już obowiązek prowadzenia z urzędu postępowania dowodowego [zob. również: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1996 r. (III CKN 6/96, OSNC 1997, nr 3, poz. 29) – wedle którego obowiązek wskazania dowodów, potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża strony; sąd został wyposażony w uprawnienie (a nie obowiązek) dopuszczenia dalszych jeszcze, niewskazanych przez żadną ze stron, dowodów, kierując się przy tym własną oceną, czy zebrany w sprawie materiał jest – czy też nie jest – dostateczny do jej rozstrzygnięcia (art. 316 § 1 in principio k.p.c.); uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 września 1998 r., II UKN 128/98, OSNP 1999, nr 17, poz. 556; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNP 1999, nr 20, poz. 662; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 maja 2008 r., V ACa 175/08, LEX nr 465069].

Tak więc nowelizacja ta wzmocniła zasadę, iż obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

W aktualnym stanie prawnym działanie sądu z urzędu i przeprowadzenie dowodu niewskazanego przez stronę jest zatem – po uchyleniu art. 3 § 2 k.p.c. – dopuszczalne tylko w wyjątkowych sytuacjach procesowych oraz musi wynikać z opartego na zobiektywizowanej ocenie przekonania o konieczności jego przeprowadzenia – działanie sądu z urzędu może bowiem prowadzić do naruszenia prawa do bezstronnego sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania stron (art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP; zob.: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 175/00, OSP 2001, nr 7-8, poz. 116).

Dopuszczenie dowodu z urzędu nie powinno wchodzić zupełnie w grę w sytuacji, gdy strony są reprezentowane przez fachowych pełnomocników (adwokatów lub radców prawnych). Wtedy bowiem kontrydiktoryjność, uwolniona od obciążeń nieudolności stron, najlepiej może służyć poznaniu prawdy materialnej (tak Andrzej Jakubecki w artykule: „Kontrydiktoryjność a poznanie prawdy w procesie cywilnym w świetle zmian kodeksu postępowania cywilnego”, Przegląd Sądowy 1998/10/63; zob. ponadto wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2010 r., II CSK 297/10, LEX nr 970074).

Tymczasem – jak trafnie dostrzegł to Sąd pierwszej instancji – wnioskodawczyni, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie przedstawiła, poza ogólnikowym wysunięciem samego żądania, żadnych dowodów na poparcie twierdzeń o poczynieniu przez mocodawczynię nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny, polegającego na przeznaczeniu kwoty 40 000,00 zł, pochodzącej ze sprzedaży lokalu mieszkalnego stanowiącego składnik jej majątku osobistego, na remont i wyposażenie lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem

(...) i posadowionego na nieruchomości położonej w B. przy ul. (...). Równie trafnie ten Sąd ocenił zarówno wyniki przeprowadzonego dowodu z przesłuchania K. S. w charakterze strony, jak i bierność w postępowaniu dowodowym ustanowionego przez wnioskodawczynię wykwalifikowanego pełnomocnika (w kontekście braku wniosku o dopuszczenie przez sąd dowodu z opinii biegłego stosownej specjalności – w celu ustalenia wartości zgłoszonego do rozliczenia nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny).

Dlatego też Sąd Okręgowy w pełni podziela pogląd Sądu Rejonowego wyrażony w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, że zgłoszenie w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami żądania rozliczenia nakładów poczynionych z majątku osobistego na majątek wspólny, nieoparte stosownymi wnioskami w tym przedmiocie, zmierzającymi do wykazania, że takie nakłady zostały poczynione oraz jaka jest ich wartość, nie czyni zadość zasadzie wyrażonej w art. 6 k.c., zgodnie z którą ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Stąd też, znowuż w ślad za Sądem pierwszej instancji, należy uznać, iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy zgłoszone przez wnioskodawczynię żądanie rozliczenia omawianego nakładu podlegało, jako niedowodzone (nieudowodnione), oddaleniu. To bowiem w interesie jednego z małżonków leży wykazanie, że określone wydatki i nakłady zostały poczynione z majątku osobistego na majątek wspólny oraz jaka jest ich wartość; w jego interesie jest też powołanie na tę okoliczność odpowiednich dowodów (art. 6 k.c.).

Przedstawionej wyżej oceny co do zasadności żądania wnioskodawczyni rozliczenia nakładu poczynionego, jak twierdziła, z jej majątku osobistego na majątek wspólny, polegającego na przeznaczeniu kwoty 40 000,00 zł, pochodzącej ze sprzedaży lokalu mieszkalnego stanowiącego składnik jej majątku osobistego, na remont i wyposażenie lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...) i posadowionego na nieruchomości położonej w B. przy ul. (...), nie mogą zmienić powołane przez ustanowionego przez nią pełnomocnika przed Sądem drugiej instancji nowe dowody (dowody z dokumentów prywatnych, załączonych do apelacji). Z uwagi na istotę instytucji nakładu [zob. § 35 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r.

w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz.U. Nr 207, poz. 2109 z późn. zm.); przedmiotem roszczenia o zwrot nakładu poczynionego na majątek wspólny jest wartość tego nakładu w chwili jego zwrotu; jeżeli nakład był poczyniony w postaci wpłaty pieniężnej, roszczenie o jego zwrot nie obejmuje wpłaconej sumy pieniędzy, ale tę wartość – wyrażoną w określonej sumie pieniędzy – która na skutek tego nakładu powstała (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2013 r., IV CSK 362/12, LEX nr 1288722; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r., II CSK 329/10, Rzeczpospolita PCD 2011/22/3)] powołane przez pełnomocnika wnioskodawczyni przed Sądem drugiej instancji nowe dowody, nie połączone z wnioskiem o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości, nie pozawalały, w opinii Sądu Okręgowego – abstrahując już zupełnie od ich dowodowej ułomności – na ustalenie wartości tego nakładu w chwili jego zwrotu.

Z powyższych względów zasadnie Sąd Rejonowy przyjął, że w sprawie brak było przesłanek uzasadniających uwzględnienie wniosku wnioskodawczyni o zasądzenie na jej rzecz od uczestnika postępowania dalszej kwoty 40.000,00 zł, a to tytułem zwrotu nakładów poczynionych przez nią z jej majątku osobistego na majątek wspólny.

Biorąc pod uwagę wskazane wyżej okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. apelację wnioskodawczyni oddalił (w punkcie I postanowienia).

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na zasadzie art. 520 § 1 k.p.c. – w punkcie II postanowienia.